

לא ברוח ספורטיבית - אלימות במגרשים ובאירועי ספורט

לא אחת אנו שומעים על אירוע ספורט שהיה אמור להיות תצוגה נפלאה של רוח ספורטיבית, אך בגלל קומץ או המונים, הפך לאירוע אלימות קשה. קללות, גזענות, מכות, זריקת חפצים ואף שימוש בפירוטכניקה ורימוני עשן, כל אלו מלווים את משחקי הכדורגל והכדורסל במדינת ישראל, אשר משכילה אפילו "לייצא" אותם למשחקי חוץ. כיצד מתייחס החוק לאלימות במגרשים ובאירועי ספורט? מתי התלהמות של אוהדים עלולה לחצות את הרף הפלילי? באילו מקרים יואשם אוהד בעבירה בנסיבות מחמירות שדינה עד 10 שנות מאסר? האם ניתן להרחיק או להגביל כניסתם של אוהדים למגרשי ספורט? עו"ד אסף דוק מסביר.

כיצד ניתן להגדיר אלימות באירוע ספורט?

כדי להבין מהי אלימות באירוע ספורט, קודם יש להבין מה נחשב מבחינת החוק "אירוע ספורט". על פי חוק בטיחות במקומות ציבוריים, ההגדרה של "אירוע ספורט" הינה התקהלות מאורגנת בזירה של פעילות ספורטיבית, שמטרתה היא צפייה בספורט. ישנם אירועי ספורט מוסדרים ובלתי מוסדרים. אירועי ספורט מוסדרים הם אירועים המאורגנים על ידי ארגון או התאגדות ספורט בעלת רישיון (מורשת). כאשר אנו מגיעים לצפות בקבוצת כדורגל המשחקת בליגה - מדובר כדוגמה, לאירוע ספורט מורשה.

מהם החוקים החלים על אירועים ספורטיביים?

החוק לבטיחות במקומות ציבוריים (1969) הוא הקובע את מספר הסדרנים הנדרשים לכל אירועי ספורטיבי, על פי כמות המשתתפים וגודל האירוע. כמו כן, חוק איסור אלימות בספורט, התשס"ח-2008, נחקק במטרה להתמודד עם תופעת האלימות בספורט, ובתוך כך ומשכך מרחיב את סמכויות האכיפה של השוטרים, קובע סנקציה פלילית בגין הכנסת חומרים אסורים למגרש, איסור התבטאויות גזעניות, איסור כניסה לשדה המשחק ומאפשר צווי הרחקה או הגבלה לאוהדים שהפרו את הכללים.

לפי סעיף 16 לחוק כאמור, חל איסור לתקוף באירועי ספורט. התוקף אדם במקום שבו מתקיים אירוע ספורט צפוי לעונש של עד 3 שנות מאסר. עבירת תקיפה מוגדרת בסעיף 378 לחוק העונשין בזאת הלשון: "המכה אדם, נוגע בו, דוחפו או מפעיל על גופו כוח בדרך אחרת, במישרין או בעקיפין, בלא הסכמתו או בהסכמתו שהושגה בתרמית - הרי זו תקיפה: ולעניין זה, הפעלת כוח - לרבות הפעלת חום, אור, חשמל, גז, ריח או כל דבר או חומר אחר, אם הפעילו אותם במידה שיש בה כדי לגרום נזק או אי נוחות".

איסור התבטאות גזענית באירועי ספורט

אדם המתבטא באופן גזעני באירוע ספורט דינו עד **שנתיים מאסר** בהתאם לסעיף 15 לחוק איסור אלימות בספורט. התבטאות גזענית משמעותה על פי החוק, קריאת מילים, צלילים או נהמות וכן התבטאות חזותית בידי אדם, הן יחיד והן אם חבר לאחר או במקהלה, שיש בהם אלימות, עוינות, השפלה, גילוי איבה, ביזוי, איום או גרימת מדנים כלפי אדם, ציבור או חלקים של אוכלוסייה בשל השתייכות לדת, לגזע, למוצא לאומי-אתני או בשל צבע. **בעמ"ת 1980-03-12** בנישו נגד מדינת ישראל, נקבע כי גם התבטאויות גזעניות המושמעות מחוץ לאצטדיון כלולות בתחומי האיסור הפלילי.

איסור הכנסת חפצים אסורים לאירועי ספורט

דינו של המכניס חפץ אסור למקום בו מתקיים אירוע ספורט דינו עד **5 שנות מאסר** מאחורי סורג וברית. החוק למניעת אלימות במגרשים, מונה רשימת חפצים אסורים שלהלן; חל איסור להכניס למקום בו מתקיים אירוע ספורט כלי ירייה, חומרי נפץ, סכין ואולר, חומר מסוכן, חפץ שהחזקתו או השימוש בו מהווים עבירה (כגון: החזקת סכין או אגרופן שלא למטרה כשרה בניגוד סעיף 186 לחוק העונשין), מכלול אמצעים כימיים שהפעלתם גורמת לקולות נפץ, עשן או אור לרבות חזיזים, חפץ שקבע השר לביטחון הפנים בתוספת השלישית וכן כל חפץ, לרבות בעל חיים, שלדעת קצין משטרה שהוסמך לכך על ידי המפקח"ל, יש בו או בשימוש בו בכדי לפגוע בשלום הציבור, בבטיחות או בסדר במקום שבו מתקיים אירוע ספורט.

איסור להיכנס לשדה המשחק

דינו של אדם הנכנס בזמן משחק, ללא אישור מהאחראי או מהסדרן הממונה - הוא עד **שנת מאסר**.

הפרעה לאחראי לבטיחות או לסדרן בטיחות במילוי תפקידם

מי שמפריע לאחראי לבטיחות או לסדרן בטיחות במילוי תפקידם או מי שאינו מקיים את הוראותיהם צפוי לעונש של עד **שנת מאסר**, זאת על-פי החוק לבטיחות במקומות ציבוריים.

צו הרחקה או הגבלה לאוהדים מאירועי ספורט

בית המשפט רשאי לתת לאדם צו הרחקה או הגבלה מלהיכנס למגרשים או אירועי ספורט במידה והתקיים אחד מאלה:

1. האדם התנהג באופן אלים או תוך הפרת הסדר הציבורי באירוע ספורט, או שקיים לגביו חשד סביר שעבר עבירה הקשורה לספורט, או לא ציית להוראות שוטר או סדרן לאירועי ספורט.
2. התנהגותו של האדם במהלך אירוע ספורט נותנת בסיס סביר לחשש כי הוא עלול להתנהג בעתיד באופן אלים או תוך הפרת הסדר הציבורי באירוע ספורט או להתבטא התבטאות גזענית, או שהוא שיכור או תחת השפעת סם מסוכן או חומר מסוכן, או שיש חשד שהוא שיכור או תחת השפעה כאמור.

צו ההרחקה או ההגבלה יכול לאסור או להגביל את האדם לעשות את אלה, כולם או מקצתם:

1. להיכנס למקום שבו מתקיים אירוע ספורט, באירוע ספורט מסוים.
2. להיכנס למקום שבו מתקיים אירוע ספורט, לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים.
3. להימצא בתחום מרחק מסוים שייקבע ממקום שבו מתקיים אירוע ספורט, לענין אירוע ספורט מסוים או בתקופה שלגביה ניתן הצו.
4. לאסור כניסתו של אדם לאירוע ספורט מסוים.

5. לאסור כניסתו של אדם לאירוע ספורט לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים.
6. לאסור על אדם להימצא במקום שבו מתקיים אירוע ספורט, לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים.
7. צו הרחקה או הגבלה יכול שיכיל גם דרישה לערובה לקיומו, הוראות להתנהגות נאותה באירועי ספורט בעתיד והוראות בדבר סידורים מיוחדים הנדרשים להבטחת קיומו של הצו.
8. בצו יפורטו תנאי הערובה כאמור בסעיף 7, לרבות תקופת תוקפה, שלא תעלה על שנה נוספת שתחילתה אחרי מועד מתן הצו, וכן הוראות לחילוטה.
9. בית המשפט רשאי, מנימוקים מיוחדים שיפורטו בהחלטתו, להאריך את תקופת תוקפה של ערובה כאמור בסעיף 8, לתקופה שלא תעלה על שנה מיום שיפוג תוקפה של הערובה.
10. במידה ואדם הורשע בעבירה הקשורה לספורט, ייתן בית המשפט שהרשיעו צו להרחקתו לתקופה שלא תעלה על חמש שנים, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת, מנימוקים מיוחדים שיפורטו בהחלטתו.

סנקציות פליליות כלפי אוהדים - האמנם?

קיימת תפיסה לפיה אלימות במגרשים אינה מגיעה לכדי הרשעה בפלילים, ואוהד שנתפס מקלל, מרביץ או אף גרוע יותר, לכל היותר ימצא עצמו מורחק מהמגרשים לתקופה מסוימת. מסקירת אירועים שונים מהעבר, ניכר שנקיטת אלימות במגרשים בהחלט יכולה להסתיים בבית משפט, ואף מאחורי סורג בריח, כמו כל עבירת אלימות אחרת. לדוגמה, אוהד של קבוצת הכדורגל בני סכנין אשר ירה באוויר במהלך משחק, ולא גרם לנפגעים או נזק, מצא את עצמו נשפט בבית המשפט השלום בעכו. בדיון בעניינו, נגזרו עליו 100 שעות שירות לתועלת הציבור, עונש שהיה יכול להיות כבד יותר, לולא היה לו עבר נקי ונטול הרשעות קודמות.

כך גם באירוע אלימות חמור שהתרחש לפני מספר שנים במהלך משחק כדורגל, ואשר הסתיים במאסר בפועל של חצי שנת מאסר, יחד עם קנס של אלפי שקלים. במקרה נוסף אשר ארע בשנת 2006, קטין תקף אוהד אחר. בעקבות כך, הקטין נשפט, ונגזר עליו חודש מאסר בפועל, קנס של 7,500 שקלים, ומאסר על תנאי. הכנסה של קטין למאסר בפועל, מדגימה עד כמה ברצינות לוקח בית המשפט את האלימות במגרשים, ועד כמה גבולות היציעים אינם מגנים על האוהדים מפני האשמה בפלילים.

לאחרונה אישרה כנסת ישראל את החמרת הענישה על אירועי אלימות בספורט

בשנת 2014 צורפה לחוק איסור האלימות בספורט הוראה לפיה מי שביצע עבירות מסוימות מהעבירות המנויות בתוספת הראשונה לחוק, בנסיבות מחמירות, דינו **10 שנות מאסר** או כפל העונש הקבוע לעבירה, הכול לפי העונש הקל יותר.

להלן העבירות בהן חלה החמרה בענישה:

תוספת ראשונה

(סעיף 1)

1. עבירה על חוק העונשין, הקשורה באירוע ספורט לפי -
 - (1) סימן א'1 בפרק ח';
 - (2) סעיפים 151, 152, 156, 157, 159א, 161(1), (3) ו-(4) לסימנים ב' וג' בפרק ח';
 - (3) סעיפים 185א, 186, 191 עד 194, 195 לסימן ט' בפרק ח';
 - (4) סעיפים 215 ו-216 לסימן י"א בפרק ח';
 - (5) סימן ג' בפרק ט';
 - (6) פרק י"ד;
 - (7) סימן ח' לפרק י' וכן סעיפים 329, 330, 332 עד 335, 413ה, 452, 454 ו-456.
2. עבירה לפי סעיפים 13 או 14 לחוק הבטיחות, הקשורה באירוע ספורט.
3. עבירה לפי חוק זה.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין אלימות באירוע ספורט?

עקב התפשטות והחרפת נגע האלימות במגרשים, המחוקק ובתי המשפט החלו להחמיר את יחסם כלפי אלימות הננקטת באירועי ספורט. כיום, העונש על התנהגות אלימה במגרשים, עשוי להסתיים לא רק בהרחקה מהמגרש אלא גם בעמידה מול שופט, פתיחת תיק פלילי, תשלום קנסות, ביצוע עבודות שירות ואף מאסר בפועל. כיום, במגרשים ישנם לא מעט שוטרים - גלויים או סמויים, סדרנים, מצלמות, ושאר אמצעים אשר נועדו לדאוג לכך שהנוקט באלימות כזו או אחרת, ייתפס ויואשם בצורה החמורה ביותר. לכן, במידה ונעצרת בחשד לנקיטת אלימות באירוע ספורט, עליך לפנות ללא דיחוי לעורך דין פלילי אשר יציג את גרסתך באופן המהימן ביותר, וימנע את האשמתך בפלילים, יאפשר לך לשוב לאורח חיים נורמטיבי וליהנות מאירועי ספורט עתידיים. במידה ואתה זקוק לייעוץ משפטי מקצועי בנושא, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.